

کتاب کافی، نقطه اجمال تمام معارف شیعی است / اساس ادعای شیخ کلینی

کتاب کافی نقطه اجمال تمام معارف شیعی است. اگر کسی بخواهد یک دور تمام مواضع شیعه را دنبال کند و طعم معرفت شیعی را دریابد، کتابی بهتر از کافی نخواهد یافت.

کتاب کافی نقطه اجمال تمام معارف شیعی است. اگر کسی بخواهد یک دور تمام مواضع شیعه را دنبال کند و طعم معرفت شیعی را دریابد، کتابی بهتر از کافی نخواهد یافت.

خبرگزاری مهر، گروه دین و اندیشه-حمیدرضا میررکنی بنادکی: کتاب شریف کافی را معمولاً به وثاقت و صحت احادیثش می شناسند. از همین رو است که کلینی (ره) به عنوان مؤلف این اثر به «ثقة الإسلام» شهرت یافته. در وثاقت شیخ عظیم القدر کلینی شکی نیست، اما این مسئله، اساس ادعای شیخ را در نگارش این اثر پوشانده است.

شیخ پیش از هر چیز با نگارش این کتاب ادعایی درباره علم می نمود و آن اینکه می شود چیزی نگاشت و گردآورد که مشتمل بر تمام علم دین باشد. این ادعا در حالی است که می دانیم شیخ تمام روایات موجود را نیاورده. کما اینکه قولویه و نعمانی در آثار خود روایاتی از شیخ آورده اند که در کافی موجود نیست. پس ادعای کفایت نباید ناظر به تعداد روایات کافی باشد. آنچه این ادعا را ممکن می کند، طرحی است که شیخ در تبویب این اثر در انداخته است.

در کتاب کافی برای اولین بار در تاریخ حدیث شاهد تبویبی تازه ایم. نگارش آثاری با عناوین «کتاب الطهارة»، «کتاب النکاح» و... پیش از کافی سابقه داشته و در کافی هم ادامه یافته. اما کتاب شیخ با تقسیمی اساسی، روایت تمام معارف دین را ممکن ساخته است. آن تقسیم، ناظر به سه گانه احکام قلبی و باطنی، احکام قالبی و ظاهری و احکام ناظر به امکان این دو است. شیخ اولی را «اصول»، دومی را «فروع» و سومی را «روضة» خوانده. از این سه گانه، دوگانه اصول و فروع در تمام تاریخ علم شیعی ادامه یافته و این تبویب را تثبیت نموده است. اما بخش سوم این سه گانه کمتر تصریح شده، هر چند همواره حضور داشته و در قرن معاصر خود را در صورت «اخلاق» تخلیه نموده است؛ که نه فقه است و نه عقاید، و در عین حال هم فقه است و هم عقاید (در حاشیه ای که بر نخل و نارنج نگاشتم تا حدودی این مسئله را باز کرده ام)...

اساس این تقسیم و اساس این علم که کافی مکلف به توضیح تمامیتش است، بر عقل آدمی مبتنی است، و عقل است که مخاطب این معارف است. از این رو است که شیخ به خلاف جوامع روایی اهل سنت، کافی را از کتاب العلم آغاز نمی کند، بلکه از «کتاب العقل و الجهل» ابتدا می کند. در واقع کتاب العقل و الجهل جزو کتب کافی نیست، بلکه مقدمه ای است بر تمام اصول و فروع و روضه کافی؛ ای بسا از همین رو باشد که خود کتاب العقل مانند دیگر کتب کافی تبویب داخلی ندارد، بلکه یکسره بدون فصل بندی روایات عقل در آن نقل شده است. این نقطه اساسی یکی از نقاط ممتاز مکتب شیعه است که شیخ در کافی خود آن را تصریح نموده است.

کافی شیخ نقطه اجمال تمام معارف شیعی است. اگر کسی بخواهد یک دور تمام مواضع شیعه را دنبال کند و طعم معرفت شیعی را دریابد، کتابی بهتر از کافی نخواهد یافت.